

Lekcija 6

Prvi deo: Pregled

Ključni tekst: 2. Mojsijeva 14,13.14.30.31

Središte proučavanja: 2. Mojsijeva 12,31-15,21

Uvod

U istoriji Božijeg naroda, izlazak iz Egipta je najneobičnija starozavetna priča, u kojoj je Bog intervenisao na najspektakularniji način. Nakon što su jeli pashalno jagnje, Izrailjci su bili spremni da napuste Egipat. Faraon je konačno dao pristanak. Pritisnut velikom nevoljom koja ih je snašla, on daje naređenje Mojsiju i Aronu da odu i poklone se svom Bogu. Uključeni su svi – muškarci, žene, deca, kao i njihova krda i stada. Ranije je Mojsije ispravno odbio da ode ako Izrailjcima nije dozvoljeno da odu kao kompletne porodice, zajedno sa svojim životinjama. Pored toga, Bog se pobrinuo za budućnost svog naroda: oni nisu napustili Egipat praznih ruku.

Kada su Egipćani molili Izrailjce da napuste zemlju, dali su im sve stvari koje su tražili: srebro, zlato i odeću, baš kao što im je Mojsije naredio. Sve ovo je bilo nadoknada za plate koje su nepravedno zadržane. Kasnije će Izrailjci biti suočeni sa izborom kako da iskoriste ove darove, da li će davati tkaninu, dragocene ukrase, zlato, srebro i druge metale za izgradnju skinije (2. Mojsijeva 25,1-7) ili dajući zlatni nakit Aronu da izradi idola – zlatno tele (2. Mojsijeva 32, 23.24).

Tema stvarnog „izlaska“ je naglašena na početku priče (2. Mojsijeva 12,37-41), u daljem razvoju događaja (2. Mojsijeva 13,21, 22) i na kraju, gde se ističe da je „Gospod spasio Izrailj“ (2. Mojsijeva 14,30.31).

Drugi deo: Komentar

Istorijska pozadina

U cilju razumevanja istorijske pozadine u poglavlju 2. Mojsijeva 12, razmotrite sledeće dve tačke:

A: Posle 430 godina boravka u Egiptu, Izrailj sada može slobodno da putuje u Obećanu zemlju. Zbog dvostrukog pojavljivanja hebrejske reči *wayehi*, „dogodilo se“, „bilo“, u tekstu 2. Mojsijeva 12,41, ovaj vremenski period naglašava se izjavom „U isti dan izadoše“. U početku,

samo Josif je bio u Egiptu, a zatim je stigla cela Jakovljeva porodica. Tada ih je bilo sedamdesetoro (2. Mojsijeva 1,5), a sada „oko šest stotina tisuća pješaka, samijeh ljudi osim djece“ (2. Mojsijeva 12,37; uporedi sa 2. Mojsijeva 38,26), što znači da je četa od oko dva miliona ljudi izlazila iz Egipta. Mojsije je sigurno bio obučen u vojnoj strategiji tokom svog boravka u faraonovoj palati, tako da je znao kako da organizuje tako ogroman broj ljudi. U biblijskom tekstu se pominje da su išli „iz zemlje Misirske u četama njihovijem“ (2. Mojsijeva 12,51; uporedi sa 2. Mojsijeva 6,26; 2. Mojsijeva 7,4; 2. Mojsijeva 12,17,41), što znači kao „vojne“ jedinice ili bataljoni. Izlazak je bio dobro organizovan; međutim, treba imati na umu da je karavan mogao da putuje samo onoliko brzo koliko i njegovi „najslabiji“ članovi, obično deca, starci, stada i krda.

B. Izlazak se verovatno dogodio u martu 1450. godine pre nove ere, prema najboljim proračunima konzervativnih naučnika, što znači da će 430 godina biti 1880. p.n.e. Kako da razumemo ovaj vremenski period? Među konzervativnim naučnicima postoje dva gledišta: (1) 430 godina, koje se računaju od Josifovog vremena do izlaska, i (2) 430 godina, počevši od Avrama do izlaska. (Za diskusiju o ova dva glavna stava u vezi sa dugim ili kratkim boravkom u Egiptu [bilo samo „u zemlji Egipatskoj“, prema jevrejskom masoretskom tekstu, ili i „u zemlji Egipatskoj“ i „u zemlji Hananu“, prema Pentateuhu i grčkom prevodu Septuaginta], i za dokaze za kratak boravak u Egiptu, pogledajte *Biblijski komentar* tom 1. str. 183-187, 313-315, 557).

„Gospod će se biti za vas, a vi ćete mučati!“

Izrailjci su geografski bili saterani u čošak: pred njima je bilo Crveno more. Na jednoj strani su bile planine, a iza njih je bila dobro obučena i moćna faraonova vojska (za detalje videti Elen G. Vajt, poglavlje „Izlazak“ u *Patrijarsima i prorocima*). Iz ove situacije, ljudski rečeno, bilo je nemoguće pobeći. Narod je bio prestravljen. Nije ni čudo što ih je Bog, preko Mojsija, ohrabrio sa: „Ne bojte se, stanite pa gledajte kako će vas Gospod izbaviti danas“ (2. Mojsijeva 14,13). Mi prirodno ne umemo da budemo mirni i da čekamo Božju intervenciju. Želimo da se borimo kada umesto toga treba da čekamo Boga, da čutimo i napredujemo Njegovom milošću i silom.

Velika napetost je bila u vazduhu. Kako će narod reagovati? Tok događaja je izvanredan: Bog daje zapovest da se ide napred. Stub od oblaka, koji predstavlja nevidljivo Božije prisustvo, prelazi sa prednje

strane na začelje kolone, „i došav među vojsku Misirsku i vojsku Izrailjsku bješe onijem oblak mračan a ovijem svijetljaše po noći, te ne pristupiše jedni drugima cijelu noć“ (2. Mojsijeva 14,20). Mojsije podiže svoj štap. Istočni vetar deli vodu i formira suvo zemljište. Izrailj maršira morskim vodenim koridorom. Egipćani pokušavaju da ih progone. Ali Gospod je zbunio faraonovu vojsku i cela vojska je potopljena dok su Izrailjci bezbedni na drugoj strani Crvenog mora. Tako doživljavaju Božju spektakularnu pobjedu u njihovom spasavanju.

Egipat se zalaže za one koji se protive i odbacuju Boga. Egipćani su podbacili po dva osnova: (1) tvrdoglavo su se opirali živom Gospodu i (2) želeli su da zarobe i porobe Izrailjce. Pohlepa i nasilje doveli su ih do uništenja. Postoji ogromna razlika između služenja Gospodu, koji daje milost, slobodu i spasenje, i služenja faraonu, što vodi u slepu poslušnost, zastrašujuće zapovesti, ropstvo i, na kraju, u smrt.

Gospod izbavlja

U samom središtu knjige 2. Mojsijeva nalazi se ključna fraza: „I izbavi Gospod Izrailja“ (2. Mojsijeva 14,30), koja je teološki magnet, jezgro i izvor cele knjige jer sve teče ka njoj i iz nje. Ovo je jedini put kada se ova fraza upotrebljava u knjizi 2. Mojsijeva. Izbavljenje je došlo od Gospoda. Teološki bremenit hebrejski glagol *yasha'* znači „spasiti“, „izbaviti“, „otkupiti“ i pojavljuje se u imenu Isusa (takođe, na primer, i u imenima Isus Navin i Isaija), što znači „Gospod spasava“ (videti Mat. 1,21). Bog je spasao sve Izrailjce, nijedan nije nedostajao, za razliku od faraonove vojske gde „ne osta od njih nijedan“ (2. Mojsijeva 14,28), svi su poginuli u Crvenom moru. Gospodnja pobjeda je bila trijumfalna i potpuna.

Izrailjci su reagovali na svoje moćno izbavljenje strahopoštovanjem prema Gospodu i uzdanjem u Njega (2. Mojsijeva 14,31). U tekstu se pominje da se ovaj pozitivan odgovor dogodio kada su videli prikaz velike moći Gospodnje protiv Egipćana. Cilj koji su imali faraon i njegova vojska je verovatno bio da ubiju mnoge Izrailjce kako bi pokazali svoju moć i da ponovo ogorčeno porobe preživeli ostatak. Ovaj ishod se nije dogodio zbog Božje pravedne intervencije pune ljubavi prema svom narodu. Odgovor Izrailja je bilo oduševljenje i slavljenje, izraženo u obliku pesme.

Pesme Mojsija i Marije

Nakon spektakularnog čuda koje se desilo prilikom izlaska, Mojsije upućuje Izrailjce da slave Gospoda kroz izuzetnu poeziju, koja koristi bogate slike (pozadina ove aktivnosti je objašnjena u tekstu 2. Mojsijeva 15,19). Pesme Mojsija i Marije bile su pesme pobeđe i zahvalnosti. Gospod je predstavljen kao moćni ratnik. Vrhunska fraza je „Gospod će carovati do vijeka“ (2. Mojsijeva 15,18), a pošto je On visokouzvišeni i večni Car, Mojsije izjavljuje da je On njegova sila, pesma, izbavitelj i Bog; pa će Ga hvaliti i uzvisivati (2. Mojsijeva 15,1.2). Niko nije sličan Njemu: On je „slavan u svetosti, strašan u hvali, i čini čudesa“ (2. Mojsijeva 15,11). Mojsije se obraća Gospodu i veliča Ga: „I mnoštvom veličanstva svojega oborio si one koji ustaše na te“ (2. Mojsijeva 15,7) i nastavlja: „Vodiš milošću svojom narod, koji si iskupio, vodiš krjepošću svojom u stan svetosti svoje“ (2. Mojsijeva 15,13). Ovo mesto, o kome se govori u tekstu 2. Mojsijeva 15,17 naziva se „svetinja“, koja se nalazi „na gori našljedstva“. Pesa ma je proročka, imajući u vidu hram u Jerusalimu.

Pesma ima sedam tematskih strofa: (1) stihovi 1-3, uzvisivanje Gospoda; (2) stihovi 4-5, Gospodnja pobeđa nad faraonom; (3) stihovi 6-7, Gospodnja veličanstvenost; (4) stihovi 8-10, Gospodnja stvaralačka moć i sud; (5) stih 11, Gospodnja jedinstvenost; (6) stihovi 12-16a, Gospodnja ljubav i izbavljenje od neprijatelja; i (7) stihovi 16b-18, Gospod je Car i daje odmor svom narodu u Obećanoj zemlji. U tekstovima 2. Mojsijeva 15,6.11.16 uvek se ponavljaju dve fraze radi isticanja. Pesa ma odražava izveštaj o stvaranju iz knjiga 1. Mojsijeva 1 i 2, i tako označava novi početak za Božji narod, stvaranje oslobođene nacije Izrailja.

Marija se smatrala proročicom. Njena kratka pesma (2. Mojsijeva 15,21) ponavlja mnoge motive Mojsijeve pesme (2. Mojsijeva 15,1). Ali jedan važan detalj je drugačiji. Marija naglašeno navodi sve žene da pevaju (gramatički imperativ!) Gospodu uz pratnju daira. Njeno srce je preplavljeno zahvalnošću, a ona navodi druge da izraze istu emociju. Najverovatnije su i otpevali celu pesmu, koja je u pisanoj formi bila skraćena, pri čemu su početni redovi služili kao naslov.

Na staklenom moru iskupljeni će pevati pesmu Mojsijevu i Jagnjetovu (Otkrivenje 15,2-4). Ove himne su pesme oslobođenja i pobeđe i odražavaju Božju ljubav, pravdu i moć.

Kasnije, u Novom zavetu, apostol Pavle će upotrebiti sliku prolaska kroz vode Crvenog mora kao metaforu za krštenje Izrailja u Hristu (videti 1. Korinćanima 10,2).

Treći deo: Primena u životu

1. Verovati Gospodu i Njegovim obećanjima je često teško, posebno u opasnim vremenima kada Njegova pomoć nije vidljiva i ne dolazi odmah. Šta znači „ostati miran“ da bi se videlo Božje oslobođenje?
2. Gospod je rekao Mojsiju ne samo da se moli već i da ide napred. Da li se Bog bori za nas u svim životnim situacijama ili očekuje od nas da delujemo kao odgovor na Njegovo vođstvo? Kako znate kada da sačekate, a kada da preduzmete akciju?
3. Zašto Bog veoma često treba da nas podseća i ohrabruje zapovešću „Ne bojte se“? Zašto se tako lako obeshrabrimo?
4. Kako je Gospod mogao da stekne slavu porazom faraona i njegove vojske? Šta je slava Božija? Kako su Egipćani mogli da znaju da je Gospod Bog usred svih nedaća koje su zadesile njihovu zemlju?